

עולם האשה

האם מתחוללים בכיתה של ילדי דברים אשונים? האם מתלוננים בנר או בתן - וחבריהם לכיתה - על טונשים מוזרים, משפילים, מעליבים? על החכרציות-זעם לא מרוסנות מצד המורה? על נקמה והתעללות שיסחית מצידה בחלמידים שלא נשאו חן אלכניה? בקיצור -

האם המורה של ילדך מופרעת?

התשובה המדויגה היא - כימעט ולא כלום!

● הסתדרות-המורים אינה מקדישה ל- בעייה תשומת-לב מיוחדת, מתייחסת אליה בנייטראליות, כחלק ממיכלול השאלה של מורים בעייתיים: במידה ומגיעה תלונה מ- הורים או מנהלים על מורה מסויים, היא מועברת אל המפקח, וזה בודק אותה. אם המפקח מוצא שהתלונה מוצדקת, פונה משרד-רד-החינוך להסתדרות-המורים, ויחד הם מקימים ועדה פריטטית מיקצועית הדנה בכפרשה ומחליטה על גורלו של אותו מורה. ברור שאין לתבוע דווקא מהסתדרות-המורים, שהיא גוף שנועד להגן על זכויותיהם של חבריו, שתעשה מאמצים מיוחדים כדי לאתר מורים מופרעים לצעדים כאלה ניתן היה לצפות יותר מצד הגופים המכשירים מורים חדשים, או מצד משרד-החינוך, שמתפקידו לסלק ליקויים במערכת-החינוך. מה עושים אלו בנידון?

אין תקציב

● בסמינר ליונסקי התל-אביבי למורות וגננות, אחד מבת-היוצר למורים הגדולים בארץ, לא נהגים שום מיבחנים פסיכולוגיים גיים לבני תלמידים חדשים. ד"ר אברהם בדאר, מנהל הסמינר, מכיר בקיום הבעייה, וכמוהו גם המורים לפסיכולוגיה מבין צוות מורי הסמינר. אולם למרות שהנהלת הסמינר פנתה כבר מספר פעמים למחלקה להכשרת מורים במשרד-החינוך בהצעה להפעיל מיב-דקים כאלו, לא אישר עדיין משרד-החינוך תקציב לזה.

● גישה דומה יש גם לד"ר רפאל ניר, סגן-מנהל בית-הספר לחינוך באוניברסיטה העברית בירושלים. לדבריו, נתן אומנם בית-הספר את דעתו לבעייה, והגיע למסקנה שזו כלל אינה שאלה שולית, אלא נושא הדורש את פיתורו. אלא שבינתיים מנסה בית-הספר לפתור זאת על-ידי תהליכי ברי-רה ומעקב פדגוגיים אחרי התלמידים, לא הגיע עדיין להפעלת מיבחנים פסיכולוגיים.

● משרד-החינוך, לעומת זאת, פועל רק כאשר אין תלונות, וכאשר אין תלונות - אין בעייה: הנחת-היסוד של המשרד היא, שכל מורה ממלא את תפקידו כהלכה. עצם העובדה שעבר בהצלחה את הסמינר - מוכיחה שהוא ראוי להוראה.

כתב העולם הזה שאל את דיבר משרד-החינוך אם כל מורה עובר, לפני היכנסו לתפקידו, בדיקה רפואית פיזית. תשובת הדובר: "כן, ככל עובד מדינה". שאלה: "מדוע אינו עובר גם בדיקה רפואית פסיכולוגית?".

השאלה נותרה ללא תשובה. גישה זו אינה אופיינית רק לישראל. בארצות-הברית, למשל, המצב אף גרוע יותר: מספר מורים ומומחים, שהעזו ל- פרסם מחקרים בנושא, זכו לחרם ורדיפות מצד ציבור המורים, המנהלים ושאר העומי (המשך בעמוד הבא)

שאר המופרעים: כשאדם מופרע בוחר לע- כוד כמהנדס, כפועל-בניין, כנהג-משאית - הנוק שהוא גורם הינו מצומצם: הוא עלול להיות עצבני, לא-חברותי, גס-נפש. הוא עלול להשתכר, לרדות באשתו, להכות את ילדיו. זה הכל.

אולם כשאדם בוחר לעבוד כמורה, הוא הופך לשליט על נפשם של מאות ילדים, ילדים אלו מצפים מידי ליוחס הוגן וצודק. כאשר, במקום זה, הם זוכים לאי-צדק - מסתלפים כל מושגיהם על העולם.

השיגרה הארוכה

מה נעשה כדי לסנן מופרעים אלו מקהל המורים? כדי למנוע כניסתם של חדשים - ולרפא את הקיימים?

באיוו מחלה מידבקה. מורה כזה זקוק לעזרה - ובדחיפות.

שליט על מאות ילדים

בין שדושת מיליוני אזרחי ישראל - כמו בקרב כל ציבור, בכל ארץ בי- עולם - ישנו אחוז מסויים של מופר- עים: גברים ונשים שהמיבנה הנפשי שלהם מעורער, ושתגובותיהם, משום כך, אינן מאוזנות.

מתוך שלושת מיליוני האזרחים בארץ, בחרו כ-30 אלף לעבוד כמורים ומורות. בין 30 אלף אלו, ישנו, פחות או יותר, אותו אחוז של מופרעים כמו בקרב שאר האוכלוסייה בארץ. אך קיים הבדל אחד, מכריע, בינם לבין

● בכיתה ג', בבית-ספר בצפון תל- אביב, באיוור המגורים האקסקלוסיבי ביר- תר בעיר, אילצה המורה תלמיד, כעונש על שהפריע, לשבת במשך כל היום - ארבע שעות - ישיבה מזרחית על הריצפה ליד הלוח.

● בבית-ספר עממי אחר בתל-אביב, נר- הגת אחת המורות לספר לתלמידה שה- מנהל חורש מזימות נגדה, מצווה עליהם להחביא מייד את מחברותיהם ברגע שהוא נכנס לכיתה, כדי שלא יגלה חומר מרשיע נגדה.

● בבית-ספר עממי שלישי, בירושלים, נוהג המורה לגדף את התלמידים בשם פושעים, מנבא להם שסופם בית-סוהר בגלל הנתנהגותם הנלוזה.

● בנימניה בתל-אביב, אחת הטובות בעיר, מלמד זה שנים רבות מורה לשפה זרה. הוא מורה טוב, חביב, רווק בגיל ה- עמידה, מעולם לא היו נגדו תלונות בכיתה. עד שלילה אחד הוא הגיע לתחנת-המש- טרה - לא כפושע, אלא כקורבן: גבר אלמוני תקף אותו, שדד ממנו את ארנקו. במהלך החקירה התברר שאותו מורה הוא הומוסקסואל מושבע זה שנים רבות. מעי- שה השוד אירע בשעת מיפגש הומוסקסו- אלי בין המורה לשודד.

● בבית-ספר רבים, בכל הארץ, ידועים מורים רבים הנהגים בזעמם למרוט אוד- ניבור, להעיף סטירות-לחי, לצבוט, לבעוט, ולשבור סרגלים על ראשי התלמידים.

יום יום, שעה שעה, חשופים מאות יל- דים ברחבי הארץ לפגיעתם של עשרות מורים ומורות מופרעים - מהם כה מופ- רעים, שאסור היה להם להיות כלל בקיבור ילדים. הפגיעות הגופניות הן הפחות חמ- רות: הרבה יותר מזיקות הן הפגיעות ה- נפשיות מהן סובלים הילדים. פגיעות העל- לות להשאיר בהם צלקות עד סוף ימיהם.

מיהו מורה מופרע? לא כל מורה, ה- מאבד פעם ביוכל את עשתונותיו ומעיף לתלמיד סטירה, הוא מופרע. בהתחשב ב- מתח על עצביו של המורה, אותו יוצרים 30 או יותר בני-חופת, צריך לעיתים ה- מורה להיות בלתי-נורמלי כדי לא להתפר- צץ מדי פעם.

כמו כן, ישנם מורים רבים שהם סתם לא-מוכשרים, עייפים, עמוסים יתר על ה- מידה, או מתוחים באופן זמני. כל אלה עלולים להיראות כמופרעים, אך אינם בהכ- רה כאלה.

אולם כל מורה הנוקט, בשיטתיות, בעו- נשים שנועדו להעליב ולהשפיל את התלמיד ולשים אותו ללעג בעיני חבריו, וכן עונשים שהם מוגזמים ללא כל יחס לעבירה שעבר הילד - מורה כזה הוא ללא ספק מופרע, חייב להיות מורחק מהילדים, עד שיקבל טיפול פסיכיאטרי נאות.

קובע פסיכולוג ידוע: "מורה הסובל מ- התקפות-זעם או דיכאון, המתייחס לילדים דרך-קבע בסארקאזם או נוף בהם ללא- הרף - מורה כזה יש בו משום סכנה לילדים, לא כחות מאשר לוא היה חולג

